

Міністерство освіти і науки України
Міністерство молоді та спорту України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Департамент освіти і науки Запорізької обласної державної адміністрації
Вища лінгвістична школа в Ченстохово (Польща)
Гомельський державний університет імені Франциска Скорини (Білорусь)
Шуменський університет «Єпископ Костянтин Преславський» (Болгарія)
Благодійний Фонд The LEGO Foundation (Королівство Данія)
Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти»
Національна академія педагогічних наук України
Відділення вищої освіти Національної академії педагогічних наук України
Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України
Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Бердянський державний педагогічний університет
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія

ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: СВІТОВІ ОСВІТНІ ПРАКТИКИ, УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(6-8 червня 2019 р., м. Мелітополь, Україна)**

Мелітополь
2019

УДК 378.091.21:005.322 (043.2)
О 75

Рекомендовано до друку вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
Протокол № 14 від 28.05.2019 р.

О 75 Особистісно-професійний розвиток учителя Нової української школи: світові освітні практики, український контекст: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (6-8 червня 2019 р., м. Мелітополь, Україна) / Ред.-упоряд. Дубяга С. М., Яковенко І. О. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. 315 с.

ISBN 978-617-7566-80-8

У збірнику висвітлено головні напрацювання щодо реалізації Концепції Нової української школи. Обґрунтовано необхідність змін змісту і структури організаційно-методичного забезпечення, пошуку інноваційних підходів, активних форм і методів навчання. Визначено особливості готовності педагогів до змін в умовах впровадження Концепції Нової української школи. Зроблено акцент на важливості професійного розвитку сучасного вчителя.

Друкується в авторській редакції.

ISBN 978-617-7566-80-8

УДК 378.091.21:005.322 (043.2)
© Автори матеріалів, 2019

ЗМІСТ

<i>Акулова Надія Юрївна</i> <i>Атрошенко Ганна Іванівна</i> ТЕХНОЛОГІЯ “STORYTELLING” НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ: ДО ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В МЕЖАХ СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	10
<i>Арабаджи-Донець Лілія Іванівна</i> <i>Арабаджи-Тіпенко Людмила Іванівна</i> РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ НА УРОКАХ ХІМІЇ	13
<i>Бабуха Володимир Анатолійович</i> ТРИГНОЗИСНИЙ МЕТОД ПІЗНАННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ПРОЦЕСУ МИСЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	16
<i>Батарейна Ірина Олександрівна</i> ВИХОВНА РОБОТА З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ ШКІЛ УКРАЇНИ	29
<i>Бельчев Павло Васильович</i> <i>Ларкін Владислав Олександрович</i> ФОРМУВАННЯ КОНСТРУКТОРЬКОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ПРИ НАВЧАННІ РОБОТОТЕХНІКИ.....	34
<i>Бельчев Павло Васильович</i> <i>Раділова Христина Ігорівна</i> МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ.....	40
<i>Бельчев Павло Васильович</i> <i>Сурженко Вікторія Євгенівна</i> ІНТЕРАКТИВНІ ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ РОЛЬ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ФІЗИКИ.....	45
<i>Воровка Маргарита Іванівна</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ.....	50
<i>Gritchenko Tetyana</i> JUNIOUR SCHOOLCHILDREN’S GAME ACTIVITIES: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS	56

мислення, а з іншого – формує навички роботи з електронними ресурсами, механізм вибору програмного інструментарію в навчанні які необхідні для подальшого продовження освіти і професійної діяльності учнів.

Список використаних джерел

1. Бельчев П. В. Інтерактивний електронний плакат як сучасний дидактичний засіб навчання фізики в загальноосвітній школі. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету*. 2011. № 2. С. 73–77.

2. Закон України “Про Концепцію Національної програми інформатизації”. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=75%2F98-%E2%F0> (дата звернення : 16.05.2019).

3. Заболотний В. Ф. Дидактичні засади застосування мультимедіа у формуванні методичної компетентності майбутніх учителів фізики : автореф. дис. : спец. 13.00.02. Київ. 2010. 38 с.

4. Betcher Chris., Mal Lee. *The Interactive Whiteboard Revolution*. Australia, ACER Press, 2009. 154 p.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ

Воровка Маргарита Іванівна

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності,

Мелітопольський державний педагогічний

університет імені Богдана Хмельницького,

м. Мелітополь, Запорізька область

Анотація. В тезах на основі аналізу масиву педагогічних досліджень щодо формування гендерної культури (у тому числі – в процесі гендерної освіти, виховання, впровадження гендерного підходу, формування

стереотипів тощо) сукупності педагогічних умов розглянуто їх як педагогічну систему; на основі аналізу досліджень провідних науковців визначено авторську систему педагогічних умов формування гендерної культури студентів.

Ключові слова: педагогічні умови; педагогічні умови формування гендерної культури студентів.

Ефективне функціонування педагогічної системи, спрямованої на формування гендерної культури залежить від дотримання педагогічних умов. Академічний словник української мови наводить кілька визначень поняття “умова”, серед котрих для нашого дослідження значущими уявляються два: “необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь” та “обставини, особливості реальної дійсності, при яких відбувається або здійснюється що-небудь” [3, с.441].

О. Галкіна вважає, що визначення будь-яких умов в науково-педагогічному дослідженні передбачає їх співвіднесення з педагогічної дійсністю, яка є формою суб’єктивного відображення дослідником педагогічної реальності у її структурно-складових: яка пізнається, яка пойменовується, яка унормовується. Відповідно, підставами класифікації умов, внесених суб’єктом в педагогічну дійсність, можуть бути структурно-складові форми відображеної педагогічної реальності, а саме:

– у дійсності, що пізнається – умови-передумови, тобто попередні умови в пізнавальній дійсності, які передбачають можливість здійснення доцільної діяльності суб’єкта пізнання;

– в пойменованій дійсності – умови-обставини, тобто сукупність умов в пойменованій дійсності, в яких суб’єкт здійснює цілеспрямовану діяльність;

– в нормативній дійсності – умови-вимоги, тобто сукупність умов в нормативній дійсності, що встановлюють норми та критерії, яким повинні відповідати результати діяльності суб’єкта [1, с. 14].

Педагогічні умови, вважають М. Литвин та О. Мацейко [2], “забезпечують цілісність навчання та виховання в інформаційно-освітньому середовищі навчального закладу, відповідно до вимог суспільства та запитів ринку праці, сприяють всебічному гармонійному розвитку особистості та створюють сприятливі можливості для виявлення її задатків, врахування потреб і формування загальнолюдських і професійно важливих якостей, ключових кваліфікацій, загальних і професійних компетенцій”.

Узагальнення на основі аналізу масиву педагогічних досліджень щодо формування гендерної культури (у тому числі – в процесі гендерної освіти, виховання, впровадження гендерного підходу, формування стереотипів тощо) сукупності педагогічних умов за пропонованою матрицею, дозволяє розглядати їх як педагогічну систему. На основі аналізу досліджень О. Васильченко, С. Гришак, І. Іванової, І. Лисової, Л. Мандрик, І. Мунтяна, О. Остапчук, Н. Приходькіної, С. Тафінцевої, П. Терзі, Л. Харченко, В. Хор’якова, Н. Шабасової, ми визначили систему педагогічних умов формування гендерної культури студентів:

1) ресурсне забезпечення:

- організація моніторингу сформованості гендерної культури як компонента професійної компетентності;
- інтегрування гендерного компоненту у фахові дисципліни, розробка та впровадження навчальних та факультативних курсів, спецкурсів;
- забезпечення гендерно-орієнтованої спрямованості змісту психолого-педагогічних дисциплін;
- удосконалення змісту та методичного забезпечення професійної підготовки на засадах гендерного підходу;

2) обставини та середовище процесу розвитку гендерної культури студентів:

- націленість мети та змісту професійної підготовки на формування сучасних егалітарних гендерних уявлень щодо рівних можливостей для

особистісної і професійної самореалізації жінок і чоловіків у різних сферах життєдіяльності;

- формування гендерної компетентності, гендерної сенситивності та гендерної лояльності як домінантних професійно значущих якостей майбутніх спеціалістів;

- створення гендерно-орієнтованих навчальних та виховних ситуацій;

- розробка процесуально-технологічного складника реалізації гендерного підходу в практику професійної підготовки;

- організація науково-дослідної діяльності майбутніх фахівців, із урахуванням гендерної тематики;

- залучення студентів до участі у діяльності Центру гендерної освіти;

- тренування вмінь і навичок конструювання й організації виховних заходів гендерної спрямованості;

- залучення студента до спільної діяльності з представниками недержавних організацій на принципах рівноправної взаємодії всіх учасників діяльності;

- розвиток умінь працювати в різногендерних групах;

- оволодіння гендерно-нейтральним дискурсом для здійснення мовномисленевої діяльності;

- проектування ситуацій освітнього середовища на засадах розвитку діалогу гендерних культур;

- організація гендерно чутливих практик у процесі професійної підготовки;

- включення гендерного компонента до практичної підготовки студентів-соціальних педагогів;

- залучення студентів до аналізу гендерних проблем у процесі застосування інтерактивних методів навчання;

- підготовка спортивних та культурно-масових заходів;

- залучення студентів до суспільних справ для формування прояву особистої позиції, поглядів та уявлень щодо гендерної рівності;

3) позиція викладача щодо організації та управління розвитком гендерної культури студентів:

- егалітарні (рівноправні) взаємовідносини між суб'єктами освітнього процесу;

- гуманізація міжособистісних взаємин та діяльнісно-особистісного підґрунтя гендерної соціалізації в процесі професійної підготовки;

- емоційно-комфортна й духовно-моральна атмосфера ВНЗ;

- суб'єкт-суб'єктна взаємодія в системі “викладач-студент/студентка”

С. Тафінцева;

4) ставлення студентів до розвитку гендерної культури:

- позитивна мотивація формування гендерної культури у навчальній діяльності з метою особистісного та майбутнього професійного зростання майбутніх фахівців;

- рефлексивна спрямованість комунікативної та конативної освітньої діяльності;

- якісна зміна суб'єктного досвіду студентів під впливом елементів гендерної культури;

5) спрямованість на студента як центральну фігуру розвитку гендерної культури:

- кооперативно-моделююче навчальне середовище, спрямоване на формування егалітарних відносин статей;

- створення гендерно-сензитивного освітнього середовища;

- стимулювання процесів самовизначення, самореалізації та саморозвитку;

- залучення студентів до самопізнання гендерних характеристик особистості;

- педагогічна підтримка становлення гендерної ідентичності;

- опора на гендерні та культурні особливості студентів;
- орієнтація на формування активності, відповідальності, справедливості, терпимості як провідних особистісних характеристик;
- акцент на засвоєнні студентами сучасних наукових гендерних знань як основи їх ціннісного ставлення до егалітарних ідеалів.

Таким чином, формально, на нормативному рівні існують передумови для організації в умовах вищого навчального закладу педагогічної діяльності з розвитку гендерної культури студентів, відповідної цінностям демократичного суспільства. Ефективне функціонування педагогічної системи, спрямованої на формування гендерної культури залежить від дотримання педагогічних умов.

Список використаних джерел

1. Галкина О.В. Роль и место понятия “организационно-педагогические условия” в терминологическом аппарате педагогической науки // автореф. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01. Самара, 2009. 23 с. URL : http://irbis.gnpbu.ru/Aref_2009/Galkina_O_V_2009.pdf (дата обращения: 18.05.2019).
2. Литвин А., Мацейко О. Методологічні засади поняття “педагогічні умови”. Педагогіка і психологія професійної освіти, 2013. № 4. С. 43–63.
3. Словник української мови: в 11 томах. Київ, 1979. Том 10. С. 441.